

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **K. V.**, zast. Mgr. Stanislavem Sochořem, advokátem, se sídlem Pavelčákova 14, Olomouc, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 6. 2016, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci ze dne 31. 10. 2017, č. j. 72 Ad 12/2016 - 27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce, Mgr. Stanislavu Sochorovi, advokátovi, **s e n e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 20. 4. 2016, č. j. X, zamítla žádost žalobce o přepočít výše starobního důchodu. Proti tomuto rozhodnutí žalované podal žalobce námitky, které žalovaná výše označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítla.

II.

[2] Proti napadenému rozhodnutí se žalobce bránil žalobou u Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci, který ji v záhlaví specifikovaným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl. Krajský soud nepřisvědčil námitkám žalobce, podle nichž žalovaná měla při výpočtu jeho starobního důchodu zohlednit zvláštní příspěvek

horníkům ve výši 1.900 Kč, který byl žalobci přiznán od 27. 11. 1991 (v napadeném rozsudku nesprávně uvedeno 26. 11. 1991 – poznámka kasačního soudu). Vysvětlil, že žalovaná ani krajský soud nemohou v řízení o správní žalobě přezkoumávat platnost či neplatnost rozvázání pracovního poměru žalobce. Z tohoto důvodu krajský soud neprovedl žalobcem navrhované důkazy vztahující se k jeho pracovnímu poměru. Krajský soud se nemohl zabývat ani rozhodnutím žalované o výpočtu starobního důchodu ze dne 10. 5. 1999, jelikož toto rozhodnutí nebylo předmětem nynějšího řízení o žalobě. Chtěl-li žalobce napadnout rozhodnutí o výpočtu starobního důchodu ze dne 10. 5. 1999, měl tak učinit samostatnou žalobou v zákonem stanovené lhůtě poté, co bylo toto rozhodnutí vydáno. Krajský soud se proto zabýval pouze zákonností rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobce o přepočtení starobního důchodu a napadeným rozhodnutím. Dospěl však k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji zamítl.

III.

[3] Žalobce (dále „stěžovatel“) brojil proti rozsudku krajského soudu kasační stížností. Nesouhlasil s ním, stejně jako s napadeným rozhodnutím, a navrhoval jejich zrušení. Stěžovatel tvrdil, že s ním jeho poslední zaměstnavatel rozvázal pracovní poměr neplatně z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, pro kterou nebyl stěžovatel způsobilý vykonávat dosavadní práci. Stěžovatel poukazoval na skutečnost, že nejvyšší přípustná expozice je vedena v seznamu nemocí z povolání, a proto byl stěžovatel v době propuštění v ochranné lhůtě, v níž nemůže být zaměstnanci ukončen pracovní poměr.

[4] Podle znaleckého posudku nadto stěžovatel nejvyšší přípustnou expozicí netrpěl, výpověď daná mu z těchto zdravotních důvodů je proto neplatná. Neplatnost rozvázání pracovního poměru měla žalovaná při výpočtu starobního důchodu zohlednit, jelikož stěžovatel v podstatě nikdy nepřestal pracovat. Skutečnost, že byl se stěžovatelem neplatně rozvázán pracovní poměr, ovlivnilo výši jeho důchodu, jelikož přišel o příjmy, které by mu jinak náležely, kdyby mohl dále pracovat na stejné pozici. Žalovaná zamítnutím jeho žádosti o přepočtení starobního důchodu způsobila stěžovateli majetkovou škodu.

[5] Stěžovatel poukazoval na skutečnost, že Okresní soud v Ostravě rozsudkem sp. zn. 61 C 88/2006 zamítl bez jednání stěžovatelovu civilní žalobu v této věci a neprovedl důkaz znaleckým posudkem o zdravotním stavu stěžovatele, což považoval za nesprávné a nespravedlivé. Stěžovatel s odkazem na § 244 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, požadoval, aby shora vyličené skutečnosti zohlednil krajský soud v nyní projednávané věci. To však krajský soud neučinil, a proto se stěžovatel domáhá přezkumu napadeného rozsudku v kasačním řízení.

IV.

[6] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti s odkazem na příslušná ustanovení právních předpisů zopakovala, z jakých důvodů nebylo možné při výpočtu starobního důchodu za dobu po 31. 12. 1995 zohlednit mimořádný příspěvek horníkům ve vyměřovacím základu. Svá rozhodnutí proto považovala za správná a navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

V.

pokračování

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud předesílá, že předmětem přezkumu v nyní projednávané věci je rozhodnutí žalované ze dne 13. 6. 2016, č. j. X, o námitkách proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o přepočítání starobního důchodu. Stěžovatel v řadě svých námitek poukazuje na skutečnost, že podle jeho názoru s ním zaměstnavatel uzavřel neplatnou dohodu o rozvázání pracovního poměru, v důsledku čehož přišel o výdělky, které by mu jinak náležely a mohly být zohledněny ve výši jeho starobního důchodu.

[10] Správní soudy však v nyní projednávané věci nejsou povolány k tomu, aby přezkoumávaly platnost či neplatnost dohody o rozvázání pracovního poměru z 19. 11. 1990 uzavřené mezi stěžovatelem a jeho tehdejší zaměstnavatelem a potenciální možnosti výdělku stěžovatele. Škoda ve formě ztráty na výdělku proto není předmětem projednávané věci a námitky stěžovatele v tomto směru nejsou relevantní. Tvrzené nároky na náhradu škody je stěžovatel oprávněn uplatňovat v civilním řízení, nikoli ve správním soudnictví. Z obsahu kasační stížnosti stěžovatele současně vyplývá, že se o uplatnění takového nároku pokusil v řízení u Okresního soudu v Ostravě. Jeho žaloba byla zamítnuta, s čímž stěžovatel nesouhlasil. Správní soudy však nepřezkoumávají rozsudky civilních soudů. Kasační soud proto nemůže hodnotit zákonnost rozhodnutí Okresního soudu v Ostravě, jelikož to není jeho úlohou (srov. § 12 s. ř. s.). V nyní souzené věci není předmětem přezkumu ani otázka, zda stěžovatel v roce 1990 dosáhl skutečně nejvyšší přípustné expozice. K posouzení výše uvedených otázek nebyl povolán ani Krajský soud v Ostravě – pobočka Olomouc, který vydal napadený rozsudek v nyní souzené věci. Krajskému soudu proto nelze vyčítat, že se těmito otázkami nezabýval.

[11] Kasační soud s ohledem na právě uvedené skutečnosti také neprováděl důkaz lékařskými zprávami Fakultní nemocnice Olomouc, jimiž chtěl stěžovatel prokázat, že nedosáhl nejvyšší přípustné expozice. Pro posouzení zákonnosti napadeného rozsudku nebyla uvedená otázka rozhodná a důkaz uvedenou listinou tudíž kasační soud považoval za nadbytečný.

[12] Nejvyšší správní soud se proto zaměřil na přezkum zákonnosti napadeného rozsudku toliko v rozsahu námitek, které stěžovatel uplatnil nad rámec shora uvedeného.

[13] Podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), „[z]jistí-li se, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží.“

[14] Stěžovatel obecně nesouhlasil s výší starobního důchodu, který vypočetla žalovaná. Měl za to, že má nárok na důchod ve vyšší částce. Z tohoto důvodu žádal, aby žalovaná důchod přepočítala. Po zamítnutí žádosti o přepočítání důchodu podal stěžovatel námitky,

které žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla. Stěžovatel se následně přepočtu důchodů domáhal žalobou a poté i kasační stížností.

[15] Kasační soud ve správním spise ověřil, že žalovaná při výpočtu starobního důchodu zohlednila veškeré stěžovatelovy výdělky. Stěžovatel učinil spornou otázku, zda mu měl být ve vyměřovacím základu ode dne 1. 1. 1996 zohledněn i zvláštní příspěvek horníkům. Jedná se totiž o jedinou výdělkovou položku, kterou žalovaná zohlednila pouze za dobu od 27. 11. 1991 do 31. 12. 1995, nikoli však za dobu po 1. 1. 1996 s odkazem na změnu právní úpravy.

[16] Ze správního spisu vyplývá, že žalobce dosáhl podle rozhodnutí protiprašného technika ze dne 2. 11. 1990 nejvyšší přípustné expoziční doby ve směnách v dole. Z tohoto důvodu se stal nezpůsobilým k výkonu práce na pozici horníka I. kategorie. Ke dni 25. 11. 1991 proto zaměstnavatel OKD, a.s. – Důl Darkov, Karviná, uzavřel se stěžovatelem dohodu o rozvázání pracovního poměru. Na základě dohody o rozvázání pracovního poměru měl stěžovatel nárok na doplatek hrubého měsíčního výdělku ve výši 6.652 Kč po dobu 12 měsíců, odstupné, náhradu věrnostního příspěvku horníků a deputátní výměru uhlí. Současně byl stěžovatel poučen o možnosti požádat o zvláštní příplatek horníkům, což učinil. Od 27. 11. 1991 byl stěžovateli přiznán zvláštní příspěvek horníkům ve výši 1.900 Kč měsíčně, který mu byl vyplácen do 28. 3. 1999. Od 29. 3. 1999 byl rozhodnutím žalované ze dne 10. 5. 1999 stěžovateli přiznán starobní důchod.

[17] Spornou je tedy otázka, zda měla žalovaná zvláštní příspěvek horníkům za dobu od 1. 1. 1996 do 28. 3. 1999 zohlednit při stanovení vyměřovacího základu.

[18] Podle § 16 odst. 3 věty první zákona o důchodovém pojištění, *„vyměřovacím základem pojištěnce za dobu po 31. prosinci 1995 je vyměřovací základ pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona a za dobu před 1. lednem 1996 hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového zabezpečení podle předpisů platných před 1. lednem 1996.“* Zvláštním zákonem, který stanoví vyměřovací základ pro pojistné, se rozumí zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „zákon č. 589/1992 Sb.“). Podle § 5 zákona č. 589/1992 Sb., *„vyměřovacím základem zaměstnance pro pojistné na důchodové pojištění je úhrn příjmů, (...), které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním, které zakládá účast na nemocenském pojištění. Zúčtovaným příjmem se pro účely věty první rozumí plnění, které bylo v peněžní nebo nepeněžní formě nebo formou výhody poskytnuto zaměstnavatelem zaměstnanci nebo předáno v jeho prospěch, popřípadě připsáno k jeho dobru anebo spočívá v jiné formě plnění prováděné zaměstnavatelem za zaměstnance.“*

[19] Z výše uvedeného vyplývá, že vyměřovacím základem za dobu po 31. 12. 1995 je úhrn příjmů, které by byly předmětem daně z příjmů fyzických osob a nejsou od této daně osvobozeny, a které zaměstnanci zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním, které zakládá účast na nemocenském pojištění. Podle § 8 odst. 4 zákona č. 98/1987 Sb., o zvláštním příspěvku horníků, *„zvláštní příspěvek nepodléhá dani“*. Z právě uvedeného je zřejmé, že zvláštní příspěvek horníkům nelze od 1. 1. 1996 zohlednit ve vyměřovacím

pokračování

základu, jelikož se nejednalo o příjem ve smyslu § 5 zákona č. 589/1992 Sb. Žalovaná proto nepochybila, jestliže po 1. 1. 1996 stěžovateli nezapočetla zvláštní příspěvek horníkům do vyměřovacího základu.

[20] Nad rámec nutného odůvodnění Nejvyšší správní soud uvádí, že není vyloučeno, aby stěžovateli byl ve vyměřovacím základu zohledněn příjem, který by obdržel jako náhradu mzdy za neplatné rozvázání pracovního poměru (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2005, č. j. 5 Ads 60/2003 - 89). K tomu by však bylo nezbytné doložit pravomocné rozhodnutí civilního soudu, v němž by tato náhrada byla stěžovateli přiznána (viz § 16 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění). Stěžovatel takové rozhodnutí žalované nepředložil. Sama žalovaná nemůže přezkoumávat platnost stěžovatelovy dohody o rozvázání pracovního poměru a rozhodovat o nárocích stěžovatele z takového titulu.

VI.

[21] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[22] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 2 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti svědčilo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť ve věcech důchodového pojištění neplatí § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem.

[23] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1. 2018, č. j. 4 Ads 264/2017 - 24, ustanoven zástupcem pro řízení o kasační stížnosti, Mgr. Stanislav Sochor, advokát. Nejvyšší správní soud však ze soudního spisu nezjistil žádný úkon, který by bylo možné podřadit pod ustanovení § 11 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) a za nějž by ustanovenému zástupci náležela náhrada. Zástupce ostatně ani v řízení o kasační stížnosti takové skutečnosti netvrdil. Nejvyšší správní soud proto zástupci stěžovatele odměnu za zastupování nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. srpna 2019

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu